

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 459/2016-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. februára 2017 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosti [REDACTED] a [REDACTED], obaja bytom [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Novomeského 25, Pezinok, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 310/2012 a takto

r o z h o d o l :

Základné právo [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 310/2012 p o r u š e n é n e b o l i .

Odôvodnenie:

I.

Uzneseniami Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. III. ÚS 459/2016-12 zo 7. júla 2016 a sp. zn. I. ÚS 359/2016 z 1. júna 2016 boli podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijaté na ďalšie konanie sťažnosti [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“) doručené ústavnému súdu 14. apríla 2016, ktorými namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 310/2012.

Uznesením ústavného súdu sp. zn. PLs. ÚS 24/2016 z 12. októbra 2016 boli veci vedené pod sp. zn. III. ÚS 459/2016 a sp. zn. I. ÚS 359/2016 spojené na spoločné konanie vedené pod sp. zn. III. ÚS 459/2016.

Z obsahu sťažností vyplýva, že sťažovatelia sa ako navrhovatelia domáhajú zaplatenie odškodného, nemajetkovej ujmy voči Slovenskej republike v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky. Vec je od 27. novembra 2012 vedená na okresnom súde pod sp. zn. 10 C 310/2012.

Sťažovatelia v sťažnosti tvrdili, že *«Vinou svojvoľného konania Okresného súdu Pezinok vec je stále v nerozhodnutom stave, pričom porušovateľ ani za viac ako 2 roky a 7 mesiacov... nerozhodol o návrhu odporkyne na pribratie do konania vedľajšieho účastníka na strane odporkyne tzv. „pomocníka v spore“... odporkyňa navrhla vstup súdnej*

exekútorky do konania v pozícii vedľajšieho účastníka na strane žalovanej - porušovateľ o tomto návrhu ani ku dňu podania tejto sťažnosti ústavnému súdu riadne a plynulo nekonal, nerozhodol, teda vinou porušovateľa nie je ustálený okruh účastníkov kompenzačného konania ani za viac ako 2 roky a 7 mesiacov, teda stav bezmocnosti a beznádeje sťažovateľa o výsledok kompenzačného konania trvá neprimerane dlho a to nie vinou sťažovateľa, keďže od 20.08.2013 vinou pasivity porušovateľa stále nevie, kto je vlastne účastníkom konania na strane odporcu, keďže odporca navrhol pribratie súdom do konania „pomocníka“ v spore - vedľajšieho účastníka - súdnu exekútorku...

Je teda nesporným, že doposiaľ porušovateľ nekonal riadne so sťažovateľkou... (sťažovateľom, pozn.).

Porušovateľ od podania kompenzačnej žaloby nekoná efektívne, sústredene, nekoná v súlade s ustanovením § 6 O. s. p (zásadou rýchlosti súdneho konania)...

Teda stav právnej neistoty sťažovateľa (sťažovateľky, pozn.) o výsledok kompenzačného konania o odškodnení nemajetkovej ujmy (včítane predbežného prerokovania nároku na Ministerstve spravodlivosti SR - rozhodovacia prax súdu) trvá neprimerane dlho a to už viac ako 3 roky a 11 mesiacov, čo je z ústavnoprávneho hľadiska neprípustné a neakceptovateľné.

Ku dňu podania tejto ústavnej sťažnosti kompenzačná vec je stále v nerozhodnutom stave v dôsledku nezájmu porušovateľa o vec a jej prejednanie v primeranej lehote, neustálenia okruhu účastníkov konania, neefektívneho konania, neprejednania a nerozhodnutia veci s urýchlením („speedilly“), pričom sťažovateľ (sťažovateľka, pozn.) ani ku dňu podania tejto ústavnej sťažnosti nemá vedomosť o tom, kto na strane odporkyne je vlastne účastníkom konania, teda či ním označený odporca alebo ňou označený odporca spoločne s vedľajším účastníkom konania na strane odporcu...

Vec je po právnej a skutkovej stránke jednoduchá, nezložitá, pre sťažovateľa má mimoriadny význam vzhľadom k tomu, čo je v danej veci pre sťažovateľa (sťažovateľku, pozn.) v hre...

Sťažovateľ (sťažovateľka, pozn.) k neefektívnemu a nesúrodému, nekoncentrovanému konaniu porušovateľa neprispel...».

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnostiach rozhodol nálezom, ktorým vysloví, že ich základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 310/2012 boli porušené, okresnému súdu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 310/2012 konal, sťažovateľom priznal finančné zadosťučinenie každému v sume 3 000 € a priznal im tiež náhradu trov konania.

Na výzvu ústavného súdu sa k sťažnostiam vyjadrila podpredsedníčka okresného súdu podaním sp. zn. Spr. 3126/2016 z 25. júla 2016, v ktorom uviedla:

„Žaloba bola podaná na tunajší súd dňa 27.11.2012.... Prvý termín pojednávania bol vytýčený na deň 16.10.2013, avšak z dôvodu práceneschopnosti sudcu bol termín zrušený.

Vo veci bolo následne vytýčených 8 pojednávaní, ktoré však neboli otvorené z dôvodov na strane žalobcov. Bol to žalobca v druhom rade, ktorý opakovane žiadal z rôznych dôvodov o odročenie pojednávania a súd jeho žiadostiam vyhovel. Žalobkyňa v prvom rade sa rovnako opakovane nedostavila a tiež opakovane bez ospravedlnenia.

Na pojednávaní dňa 13.04.2016 súd konanie zastavil. Uznesenie bolo žalobcom doručené, avšak z dôvodu odvolania žalobcov nie je právoplatné.“

Súčasťou vyjadrenia bola aj chronológia úkonov okresného súdu, podľa ktorého:

- dňa 27. novembra 2012 bola okresnému súdu doručená žaloba,
- dňa 27. februára 2013 bol daný pokyn vyššiemu súdnemu úradníkovi na vyhotovenie fotokópií návrhov,
- dňa 20. augusta 2013 bolo doručené vyjadrenie „žalobcu“ k podanej žalobe,
- dňa 14. októbra 2013 bol spísaný úradný záznam o zrušení termínu pojednávania nariadeného na 16. október 2013 z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu,
- dňa 4. novembra 2013 bolo doručené vyjadrenie žalobcov k vyjadreniu odporcu,
- dňa 21. októbra 2013 bol daný pokyn zákonného sudcu na nariadenie pojednávania na 29. január 2014, načo žalobcovia doručili žiadosť o odročenie pojednávania,

- dňa 29. januára 2014 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 4. apríl 2014, načo bola doručená žiadosť žalobcov o odročenie tohto pojednávania,
- dňa 4. apríla 2014 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 13. jún 2014,
- dňa 12. júna 2014 bol daný pokyn zákonného sudcu na zrušenie pojednávania nariadeného na 13. jún 2014 z dôvodu, že žalobcovia nemajú vykázané doručenie predvolania, bol nariadený nový termín pojednávania na 17. október 2014,
- dňa 9. septembra 2014 žalobcovia požiadali o odročenie pojednávania nariadeného na 17. október 2014, nový termín pojednávania bol nariadený na 30. január 2015,
- dňa 13. januára 2015 žalobca v 1. rade doručil žiadosť o odročenie pojednávania nariadeného na 30. január 2015,
- dňa 30. januára 2015 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 22. apríl 2015,
- dňa 24. marca 2015 bolo doručené vyjadrenie žalobcov a ich žiadosti o odročenie pojednávania, bol nariadený nový termín pojednávania na 11. september 2015, po ďalšej žiadosti žalobcov o odročenie pojednávania bol nariadený nový termín pojednávania na 20. november 2015,
- dňa 20. novembra 2015 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 13. apríl 2016,
- dňa 20. novembra 2015 okresný súd uznesením uložil poriadkovú pokutu žalobcovi v 1. rade,
- dňa 18. januára 2016 bolo doručené odvolanie žalobcu v 1. rade proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty,
- dňa 19. januára 2016 žalobca v 1. rade doplnil odvolanie,
- dňa 3. februára 2016 žalobca v 1. rade opätovne doplnil odvolanie,
- dňa 1. marca 2016 bol doručený návrh žalobcov na vykonanie dôkazu,
- dňa 29. marca 2016 bol doručený návrh žalobcov na vykonanie dôkaz,
- dňa 13. apríla 2016 sa uskutočnilo pojednávanie, okresný súd konanie uznesením zastavil,

- dňa 13. júna 2016 bolo doručené odvolanie žalobcov proti uzneseniu o zastavení konania,
- podľa zistenia ústavného súdu okresný súd následne doručoval podanie žalobcov žalovanému, vyzýval žalobcov na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie a 23. októbra 2016 bol spis zaslaný Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní,
- dňa 29. novembra 2016 bol spis vrátený okresnému súdu s uznesením, ktorým zrušil rozhodnutie okresného súdu o zastavení konania,
- okresný súd nariadil pojednávanie na 28. apríl 2017.

Právna zástupkyňa sťažovateľov k vyjadreniu okresného súdu nezaujala stanovisko, obaja účastníci však oznámili, že netrvajú na ústnom pojednávaní.

Podľa ustanovenia § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd so súhlasom účastníkov upustil od ústneho pojednávania, pretože od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu konaní vedenom pod sp. zn. *10 C 310/2012* dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obdobne aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o zaplatenie odškodného, nemajetkovej ujmy sa ničím nevymyká zo štandardnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, preto zložitost' veci v namietanom konaní nepovažuje ústavný súd za dôvod na zdĺhavý postup okresného súdu. Ani samotný okresný

súd vo vyjadrení k sťažnosti priet'ahy v konaní nespojil s prípadnou zložitost'ou namietaného konania.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúmvanej veci, ústavný súd zistil, že sťažovatelia závažným spôsobom negatívne ovplyvnili priebeh konania, pretože sa opakovane nezúčastňovali nariadených pojednávani, čím prispievali k priet'ahom v konaní. Táto okolnosť musí byť jednoznačne pripísaná na ťarchu sťažovateľov pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom období k zbytočným priet'ahom v konaní.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu. Prvé pojednávanie okresný súd nariadil jedenásť mesiacov po podaní žaloby. V ďalšom období okresný súd v pomerne rýchlom slede nariad'oval pojednávania, ktoré však z dôvodu žiadostí žalobcov museli byť odročované. Ústavný súd konštatuje, že v priebehu doterajšieho konania sa vyskytlo obdobie, v ktorom okresný súd nevykonal žiadny úkon smerujúci k rozhodnutiu veci (od novembra 2012 do januára 2014 – 11mesiacov), avšak v kontexte ďalšieho správania sťažovateľov v namietanom konaní tento nedostatok v postupe okresného súdu nedosiahol takú intenzitu, že by mu bolo možné pripísať ústavný rozmer a prijať záver o porušení základného na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote (m. m. III. ÚS 24/04, III. ÚS 67/04).

Ústavný súd už viackrát vyslovil, že nie každý priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. III. ÚS 59/05), a v prípade, keď ústavný súd zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevysloví porušenie základného práva zaručeného týmto článkom ústavy (napr. II. ÚS 57/01), prípadne návrhu buď nevyhovie (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietne ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05). K takémuto

záveru dospel ústavný súd aj pri posudzovaní sťažností sťažovateľov, preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. februára 2017